

DOI 10.26886/2414-634X.6(33)2019.2

UDC 339

**THE INFLUENCE OF BREXIT ON THE FATE OF THE PROJECT
«UNITED EUROPE»**

N. Miedviedkova, PhD

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kiev, Ukraine

I.Us.

National Institute for Strategic Studies, Kiev, Ukraine

The key aspects of political plans, conditions, key events and changes for Brexit are considered. The way in which the Brexit referendum held in 2016 affected the perception of the UK and the EU by the Britains and citizens of other countries is researched. Own vision of the prospects for Brexit is offered.

Keywords: European Union, Brexit, trade, export, import, Association Agreement, referendum.

кандидат економічних наук, Медведкова Н. С.; головний консультант відділу зовнішньоекономічної політики, Ус І. В., Вплив BREXIT на долю проекту «Єдина Європа»/ Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна, Київ; Національний інститут стратегічних досліджень, Україна, Київ

Розглянуто ключові аспекти політичних планів, умов, ключових подій та змін щодо Brexit. Досліджено, яким чином проведений у 2016 р. референдум щодо Brexit позначився на сприйнятті Великобританії та ЄС британцями та громадянами інших країн. Запропоновано власне бачення щодо перспектив виходу Великобританії з ЄС.

Ключові слова: Європейський союз, Brexit, торгівля, експорт, імпорт, Угода про асоціацію, референдум

кандидат экономических наук, Медведкова Н. С.; главный консультант отдела внешнеэкономической политики, Ус И. В. Влияние BREXIT на судьбу проекта «Единая Европа»/ Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Национальный институт стратегических исследований, Украина, Киев

Рассмотрены ключевые аспекты политических планов, условий, ключевых событий и изменений по Brexit. Исследовано, каким образом проведенный в 2016 г. референдум по Brexit сказался на восприятии Великобритании и ЕС британцами и гражданами других стран. Предложено собственное видение перспектив выхода Великобритании из ЕС.

Ключевые слова: Европейский союз, Brexit, торговля, экспорт, импорт, Соглашение об ассоциации, референдум

Вступ. На сьогодні в умовах євроінтеграційних процесів, не дивлячись на те, що деякі країни намагаються наблизитися до європейської спільноти, як-то Україна, отримання переваг як для країни-члена ЄС, так і для ЄС в цілому є дискусійним. З огляду на це, питання щодо членства чи партнерства країни у європейській спільноті час від часу піддається сумнівам та упирається у питання: які саме переваги отримує країна-член ЄС та чи не перешкоджають вимоги ЄС національним інтересам країни?

Однією з країн, яка вступивши до ЄС на особливих умовах, продовжує протягом всього періоду членства відстоювати вікові традиції геополітики та перешкоджати політичній консолідації Європи, є Великобританія. Більше того, британці вважають, що від членства у ЄС вони втрачають більше, завдаючи збитків своєму добробуту та стримуючи розвиток країни. Уряд Великобританії вважає, що ці кошти доцільніше вкладати у соціальний напрям розвитку країни.

Таким чином, у 2016 р. на загальнодержавному референдумі британці проголосували за вихід Великобританії з ЄС. У світі миттєво вигадали назву Brexit (від Britain та Exit), а у королівстві розпочалися політичні дискусії, що відбуваються по сьогоднішній день. З огляду на це, питання доцільності виходу Великобританії з ЄС, а також оцінка передбачуваних вигід та можливих загроз як для Великобританії, так і для євроінтеграційної спільноти, набуває своїх актуальності.

Проблеми виходу Великобританії з ЄС було досліджено такими іноземними вченими та фахівцями як Томас Сампсон, Сваті Дінгра, Джанмарко Оттавіано, Джон Ван Ренен [7,8,9] та ін. Варто зазначити, що передумовами та перспективами Brexit переймаються також українські та російські дослідники, а саме: Співак І.В.[1], Бабиніна Л.О.[2], Хлебніков І.Є.[3] та ін. Результати досліджень цих вчених дають змогу констатувати, що до теперішнього часу процес виходу Великобританії з європейської спільноти є дискусійним.

Віддаючи належне напрацюванням іноземних та вітчизняних вчених-економістів, деякі питання потребують удосконалення та доопрацювання, а саме: питання впливу Brexit на долю проекту «Єдина Європа» потребує уточнення та наукового обґрунтування. Актуальність та необхідність наукового обґрунтування та практичного вирішення цих питань зумовили вибір об'єкта, теми дослідження, мети та завдання.

Метою статті є систематизація теоретичних аспектів Brexit, що стосуються політичних планів, умов, ключових подій та змін, які вони провокують, а також представлення власного бачення щодо перспектив виходу Великобританії з ЄС.

Для досягнення поставленої мети дослідження визначено такі завдання:

- дослідити основні етапи та ключові моменти процесу виходу Великобританії з ЄС;

- проаналізувати вплив проведеного референдуму на результати опитування щодо Brexit;

- оцінити сприйняття ЄС іншими країнами після проведеного референдуму у Великобританії;

- обґрунтувати власне бачення щодо перспектив Brexit.

Об'єктом статті є процес виходу Великобританії з ЄС.

Предметом статті є сукупність теоретичних та практичних аспектів щодо процесу виходу Великобританії з ЄС.

Методи дослідження. Для досягнення мети статті та реалізації поставлених завдань використано загальнонаукові та спеціальні методи. За допомогою діалектичного методу пізнання обґрунтовано теоретичні аспекти Brexit. З метою визначення політичних планів, ключових подій та змін щодо Brexit використано системний підхід. Для обробки статистичних даних, дослідження їх зміни у часі та встановлення характеру зв'язків між ними - статистичні та аналітичні методи. Для характеристики результатів опитування щодо Brexit – метод групувань, узагальнюючих характеристик, табличний та графічний методи, метод порівняння.

Виклад основного матеріалу. 28 травня 2015 р. уряд Д. Камерона виніс на розгляд Палати обшин питання стосовно проведення до кінця 2017 р. референдуму з приводу подальшого членства в Європейському Союзі. 10 листопада того ж року Д. Камерон повідомив про вимоги Великобританії щодо проведення реформ у ЄС, що стосувались особливостей функціонування фінансової системи Британії, обмеження процесів інтеграції, якщо вони суперечать інтересам Великобританії та, обмеження щодо доступу до системи соціального забезпечення для трудових мігрантів.

19 лютого 2016 р. було укладено угоду Великобританії з Європейським Союзом про особливий статус останньої, в якій певним

чином було досягнуто компромісу між британським урядом і ЄС. Механізми, що були передбачені даною угодою повинні були набрати чинність лише в разі збереження членства Британії в ЄС. На той час більшість британців підтримували дану угоду, що дало підстави Камерону сподіватись на позитивний результат референдуму, дату якого було назначено на 23 червня 2016 року (табл.1).

Таблиця 1

Порівняльна характеристика ключових аспектів політичних планів, ключових подій та змін щодо Brexit

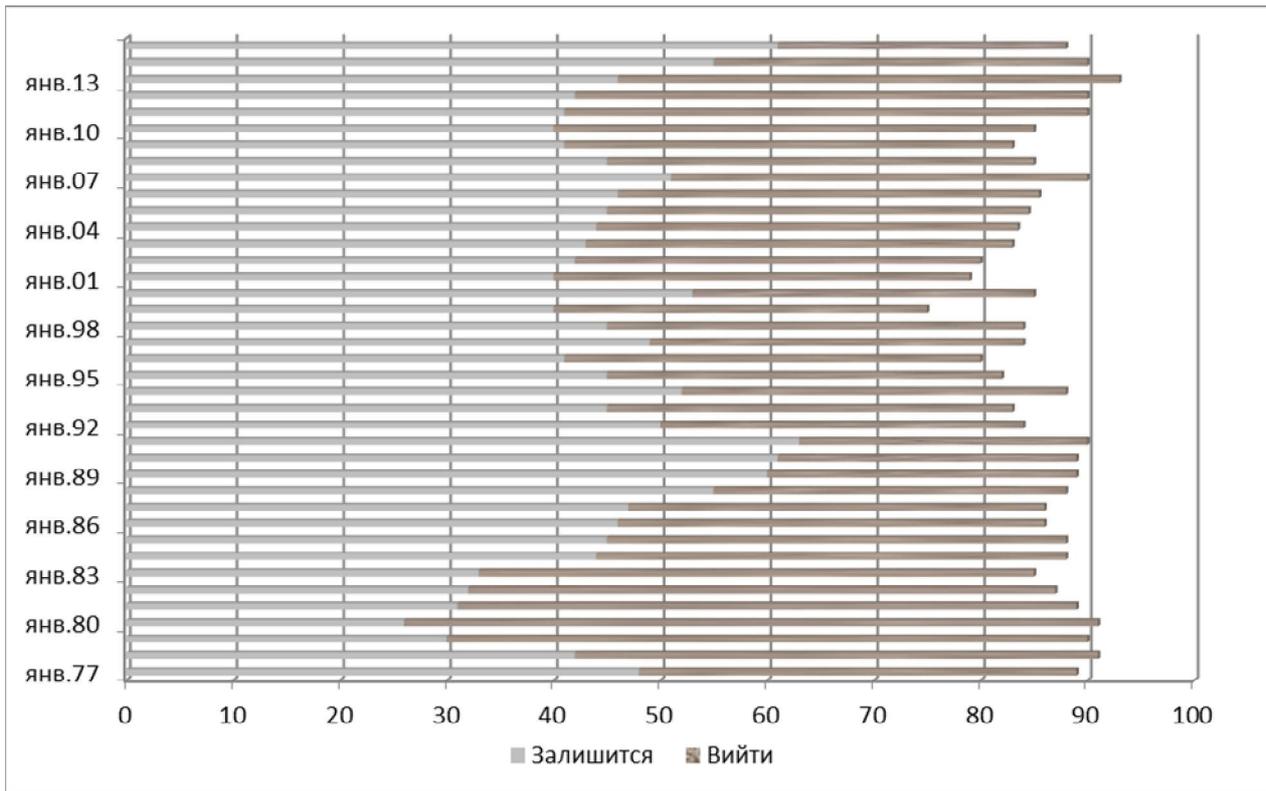
Етапи	Політика Девіда Камерона (2015-2016)	Політика Терези Мей (2016-2019)	Політика Бориса Джонсон (2019-теперішній час)
Політичні плани та обіцянки щодо Brexit	Переглянути договір ЄС з Великобританією та сформувані нові правила міграційної політики, соціального забезпечення та фінансового регулювання, але залишившись при цьому частиною ЄС	Узгодити так званий "backstop" – тимчасовий режим вільної торгівлі між ЄС та Республікою Ірландією і Північною Ірландією, що входять до складу королівства (прихильниця «м'якого» Brexit)	Домовитися з Брюсселем щодо вигідної угоди по Brexit на заміну «бекстопу» Терези Мей (прихильник «жорсткого» Brexit)
Ключові події	<ul style="list-style-type: none"> • 19 лютого 2016 р. було укладено угоду Великобританії з ЄС про особливий статус останньої. • 23 червня 2016 року відбувся референдум, де перемогли прихильники виходу з ЄС (51,9% проти 48,1 %, що вважали за потрібне залишитись у ЄС) 	15 січня 2019 року парламентарі вперше відхилили її проект угоди про вихід Британії з ЄС, 12 березня – вдруге, а 29 березня – втретє	Починаючи з 1 вересня 2019 р. урядові представники країни у ЄС не братимуть участі у більшості зустрічей євро спільноти (крім питань, що стосуються національних інтересів)
Ключові	Девід Камерон заявив про	На квітневому саміті	Королева

зміни	рішення піти у відставку після підведення підсумків референдуму про членство в ЄС	у Брюсселі лідери держав ЄС перенесли Brexit, узгодивши остаточну дату – 31 жовтня 2019 р.	Єлизавета II підписала закон, яким відкладається вихід Великобританії з ЄС до 31 січня 2020 р. у тому випадку, якщо до 31 жовтня 2019 р. не буде угоди з Брюсселем.
-------	---	--	---

Джерело: складено автором

На референдум було винесено лише одне питання: «Чи має Сполучене Королівство залишитися членом Європейського Союзу або вийти із ЄС?». Результати референдуму стали доволі несподіваними для всієї світової спільноти: прихильники виходу з ЄС перемогли з 17,4 мільйонами голосів (51,9 %), на противагу 16,1 мільйонів голосів (48,1 %), що вважали за потрібне залишитись у ЄС.

Розмови щодо доцільності членства Великобританії в ЄС продовжуються протягом більше ніж 40 років. Останній раз референдум щодо співпраці Великобританії та Євросоюзу відбувся в 1975 році та 67% жителів Сполученого Королівства проголосували за єдиний європейський ринок. Протягом останніх десятиліть соціологи фіксують приблизно рівну кількість прихильників європейського курсу, а також тих, хто виступає проти (рис.1). Останні потребують виходу з ЄС, наголошуючи на європейську бюрократію, низькі темпи зростання економіки Євросоюзу і необхідність погоджувати національну політику з Брюсселем.

Рис.1. Дані опитування: «Чи повинна Британія голосувати за вихід з ЄС?», %

Джерело:[5]

Початок 2019 року ознаменувався провальним голосуванням в Палаті громад британського парламенту, коли 15 січня депутати **не підтримали угоду уряду** щодо виходу з ЄС, яку Прем'єр-міністр Тереза Мей узгодила з Брюсселем. Водночас, наступного дня ініційована опозиційною Лейбористською партією ідея відставки уряду не знайшла підтримки. За відставку уряду проголосували 306 депутатів, проти – 325 і вже 21 січня Тереза Мей представила новий план подальших дій, але він практично не відрізнявся від її попередніх пропозицій, за винятком кількох змін (наприклад, стосовно скасування плати у 65 фунтів стерлінгів для громадян ЄС, які хочуть гарантувати собі право і далі жити в Великобританії після виходу країни з ЄС). Отже шоу під назвою Brexit продовжується.

Для необізнаного читача така ситуація може виглядати несподіваною. Проте ще восени 2018 року британська преса

прогнозувала сценарій, відповідно до якого запропонована урядом угода не задовольнить депутатів, а от же і не буде підтримана, що власне і сталося.

І знов актуальності набирає питання: а чи взагалі буде Brexit? Ще раніше Тереза Мей постійно наголошувала, що Британія вийде з ЄС 29 березня 2019 р. навіть, якщо парламент не схвалить її угоду. Тим не менш, на квітневому саміті у Брюсселі лідери держав ЄС перенесли Brexit на 31 жовтня 2019 р. Чи дійсно відбудеться Brexit, поки що, на нашу думку, не відомо. Адже відсутність угоди більш притаманне авантурній політичній лінії, аніж продуманій. А в далекоглядності політики Великобританії сумнівів нема.

От і виходить ситуація, при якій уряд Великобританії підводить всіх до вибору між незадовільною угодою, з одного боку, та переглядом рішення про вихід з ЄС – з іншого. Розуміючи складності такого кроку і не бажаючи виходу Великобританії з ЄС, представники цих самих структур ЄС роблять кроки, направлені на непорушність Європейського Союзу.

Так, одразу після провального голосування про план виходу з ЄС, головний переговорник ЄС щодо Brexit Мішель Барньє заявив, що Брюссель готовий обговорити новий варіант угоди, за умови, що Лондон змінить свої ключові вимоги. А чиновники Європейського Союзу вивчають плани відстрочки Brexit до 2020 р. після того, як Німеччина і Франція заявили про свою готовність продовжити переговори про вихід з Британією.

Вихід Великобританії з ЄС може здійснюватися за одним з двох сценаріїв: вихід без угоди («жорсткий вихід») або вихід за тією угодою, яку вдасться укласти на основі досягнутого на експертному рівні варіанту («м'який вихід»). Та якщо королева Єлизавета II підписала закон, яким відкладається вихід Великобританії з ЄС до 31 січня 2020

р., аби уникнути «жорсткого» виходу з ЄС у тому випадку, якщо до 31 жовтня 2019 р. не буде угоди з Брюсселем, Борис Джонсон залишається непохитним стосовно Brexit та підтримує «жорсткий вихід». Отож, Великобританія налаштована рішуче – з угодою чи без – вона має намір покинути ЄС не пізніше 31 жовтня 2019 р.

Ще за керівництва британського міністра з питань Brexit Девіда Девіса розглядався варіант, що Великобританія має намір після Brexit укласти з ЄС Угоду про асоціацію на зразок тієї, яке діє між Україною та ЄС. Планом передбачалося, що створення керуючого органу, до якого увійдуть міністри з обох сторін. Вони мали б збиратися двічі на рік, в тому числі один раз - на рівні глав держав і урядів, щоб обговорювати хід виконання угоди і пропозиції щодо його зміни.

Таким чином, Європарламент запропонував Великобританії угоду про асоціацію, базовану на чотирьох ключових сферах - торгівля, міжнародна політика, безпека та "тематична" співпраця (табл.2)

Таблиця 2

Ключові умови участі у рамках ЄС та згідно з Угодою про асоціацію (на прикладі України)

Критерії	Відповідно до вимог ЄС	Угода про Асоціацію (Україна)
відсутність фінансового внеску	-	+
контроль імміграції	-	+
вільна торгівля	+	+
відсутність юрисдикції Європейського суду	-	-
відсутність регулювання з боку ЄС	-	-
двосторонні угоди про вільну торгівлю	-	+

Джерело: складено автором

Ці сфери можуть сформувати основу для подальших відносин ЄС і Лондона. Європарламент також закликав до створення "системи урядування", метою якої буде нагляд за дотриманням угоди із механізмом для вирішення можливих спорів.

Ще тоді лідери ЄС узгодили, що перехідний період після офіційного виходу Великобританії з ЄС розпочнеться 29 березня 2019 року і триватиме 21 місяць. Водночас на червень 2018 року було встановлено дедлайн досягнення рішення щодо питання кордону між Північною Ірландією та Ірландією. Запропонований Єврокомісією проект угоди щодо Brexit, який передбачає, що Північна Ірландія залишиться у митному союзі ЄС, наразився на критику Лондона.

У 2016 році в Сполученому Королівстві схвалили початок процесу виходу з Європейського Союзу. На сьогодні суспільство на європейському континенті вважає, що вихід Великобританії буде згубним як для ЄС, так і для Великобританії. Британці, зі свого боку, згодні з тим, що вихід їхньої країни негативно позначиться на європейському проекті, але вони розділилися в думках про те, що це означає для Великобританії.

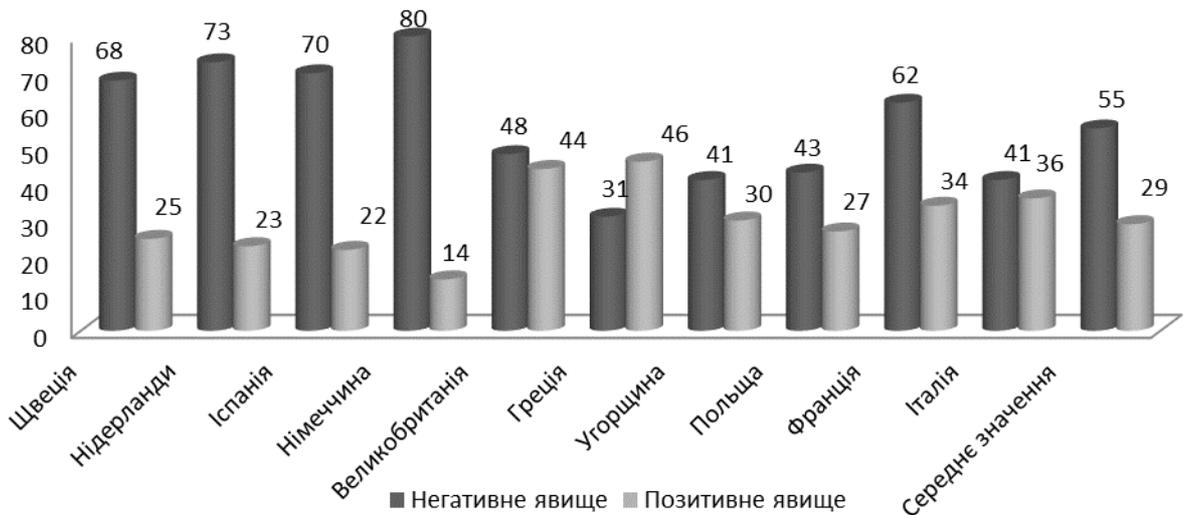
Середнє значення у 70% серед 10 опитаних країн-членів ЄС свідчить, що Brexit буде негативним явищем для ЄС. Так вважають 86% шведів, 80% голландців і 74% німців (рис.2). Варто зазначити, що на думку 36% французів і 26% італійців Brexit позитивно вплине на ЄС. Молодь із Франції, Нідерландів та Великобританії більш занепокоєні наслідками Brexit для ЄС, ніж старше покоління. Країни Західної Європи (а саме: Німеччина, Нідерланди та Великобританія) більш стурбовані, ніж країни Східної Європи (як-то Угорщина та Польща).

Рис. 2. Результати опитування: «Яким Ви бачите Brexit для ЄС: позитивним чи негативним явищем?», 2017 р., %

Джерело:[4]

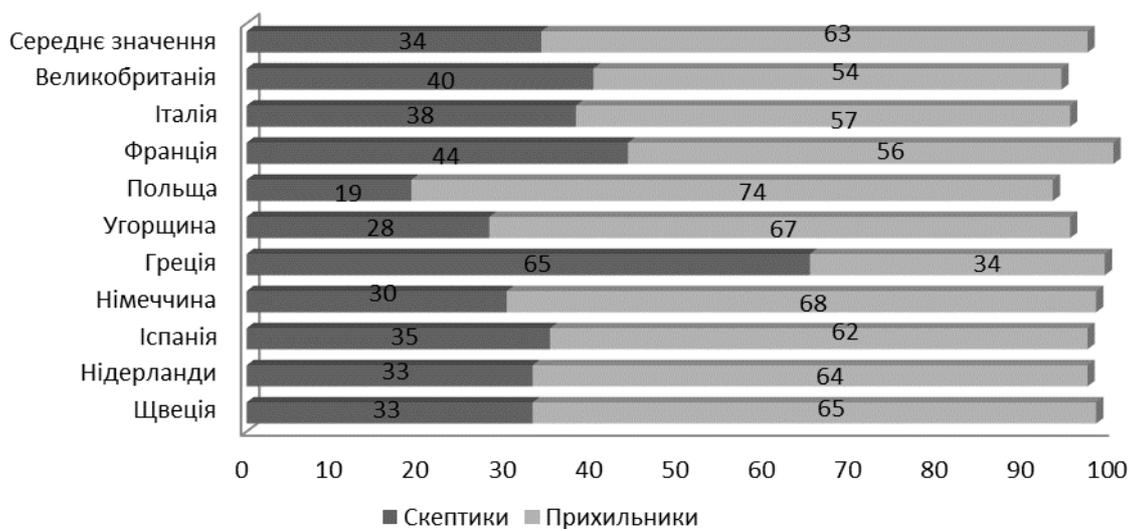
Цікавими є також результати опитування серед країн щодо впливу Brexit на Великобританію. Середнє значення у 55% також говорить про те, що Brexit матиме негативний вплив на Великобританію, а західні європейці більш песимістичні, ніж жителі Центральної та Південної Європи. Так, німці (80%), голландці (73%) та іспанці (70%) твердо переконані, що Brexit матиме негативні наслідки для Великобританії. Майже половина греків (46%) і більше третини італійців (36%) вважають, що вихід з ЄС буде вигідним британцям. Варто також зазначити, що приблизно кожен п'ятий угорець і чверть поляків не висловлюють думки про наслідки для Великобританії. А щодо самих британців, то 44% з них вважають, що Brexit буде позитивним явищем для Великобританії, а 48% занепокоєні тим, що вихід з ЄС позначиться негативно (рис. 3).

Рис. 3. Результати опитування «Яким Ви бачите Brexit для Великобританії: позитивним чи негативним явищем?», 2017 р.,%

Джерело:[4]

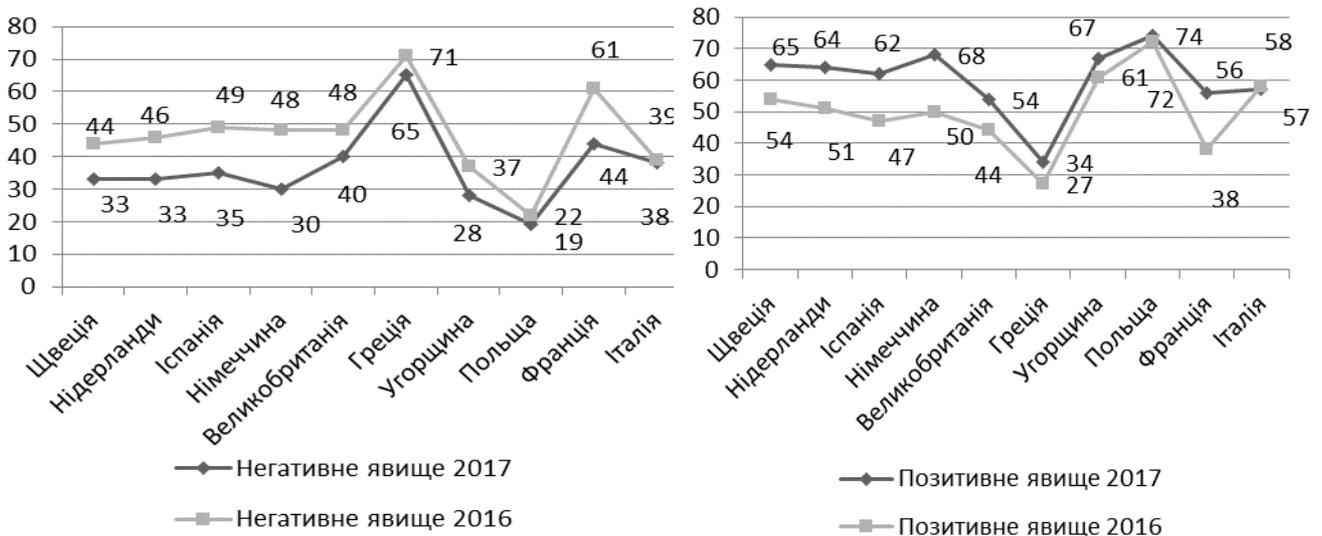
За даними опитування, у порівнянні з 2016 роком ставлення країн до ЄС різко покращилося. Дев'ять з десяти країн-членів ЄС мали переважно позитивний погляд на ЄС (у тому числі 74% опитованих у Польщі, 68% у Німеччині, 67% в Угорщині і 65% у Швеції). Навіть у Великобританії 54% висловлювали позитивну думку щодо Європейського проекту (рис.4).

Рис. 4. Результати опитування щодо ставлення країн до Європейського проекту, 2017 р., %

Джерело:[4]

Заслужують на увагу результати порівняння щодо ставлення країн до Європейської спільноти протягом 2016-2017 рр. Дані рис.5 свідчать про різке покращення погляду на ЄС у наступних країнах: на 18 пп. у Німеччині і Франції, 15 пп. в Іспанії, 13 пп. в Нідерландах і 10 пп. у Великобританії. Цей підйом є останнім зрушенням в циклі злетів і падінь минулого десятиліття.

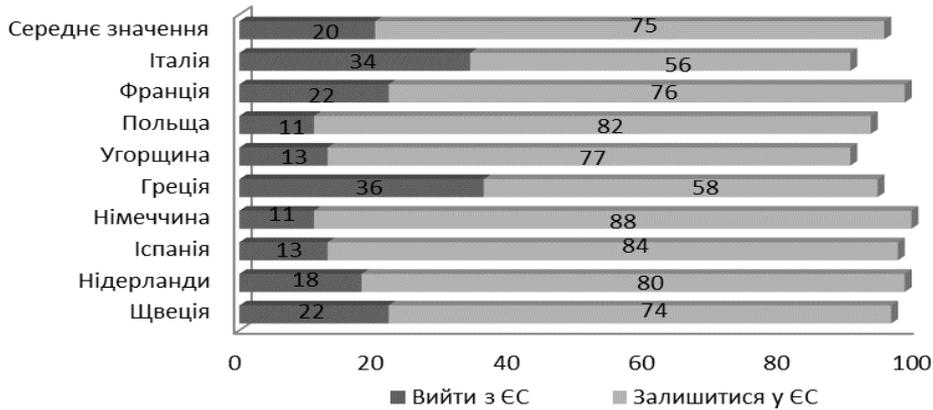

Рис. 5. Результати опитування щодо ставлення країн до Європейського проекту, 2016 та 2017 рр., %

Джерело:[4]

Цілком очевидними є результати наведеного нижче опитування європейських громадян: «Чи хочуть вони залишитися або вийти з ЄС?» (рис.6).

Переважна більшість опитаних у всіх дев'яти країнах воліли б, щоб їх країна залишалася членом ЄС. Більше 80% респондентів у Німеччині (88%), Іспанії (84%), Польщі (82%) і Нідерландах (80%) і близько 3/4 в Угорщині (77%), Франції (76%) і Швеції (74%) прагнули б, щоб їх країна залишилася членом в ЄС. Лише у Греції та в Італії, де громадські думки і політичні еліти мають набагато критичніше ставлення до інституцій ЄС, лише близько третини респондентів висловилися на підтримку «Grexit» (36%) або «Itexit» (34%).

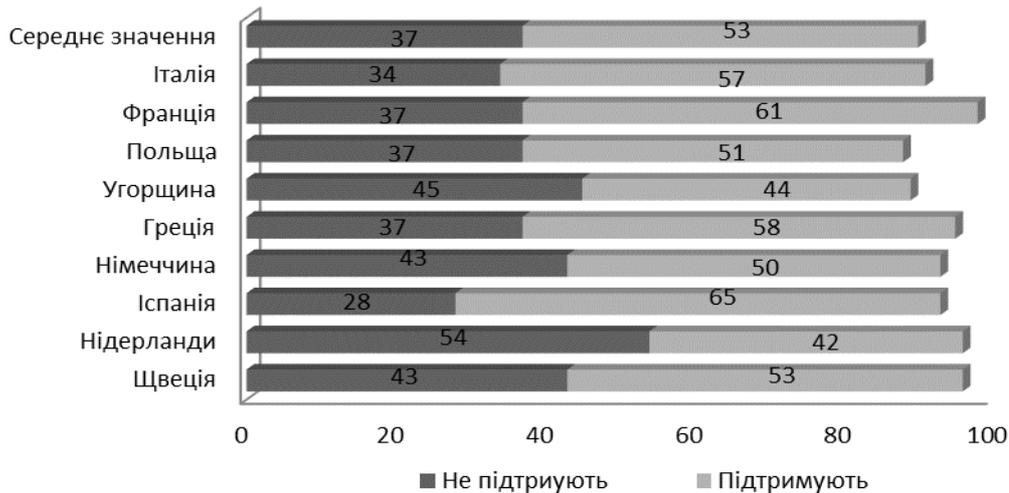

Рис. 6. Результати опитування «Що доцільно зробити Вашій країні: вийти з ЄС чи залишитися», 2017 р.,%

Джерело:[4]

Хоча європейські громадяни в цілому хочуть залишитися в ЄС, вони також згодні з тим, щоб їх країни проводили національний референдум щодо членства в ЄС. Більшість респондентів в Іспанії (65%), Франції (61%), Греції (58%), Італії (57%) і Швеції (53%) підтримують такий національний голос. Приблизно половина поляків (51%) і німці (50%) згодні. Лише Нідерланди - єдина країна серед дев'яти, включених в опитування, в яких більшість респондентів (54%) проти ідеї проведення національного референдуму про членство в ЄС (рис.7).

Затягування процесу виходу Великобританії з ЄС з високою ймовірністю призведе до того, що на певному етапі бажання залишитись в ЄС буде домінувати серед громадян Великобританії. Адже вихід з ЄС поверне на порядок денний питання, які вдалось вирішити членством в ЄС. Насамперед мова йде про кордон між Ірландією та Північною Ірландією. Ще декілька десятиріч тому терористична організація «Ірландська республіканська Армія» (IRA) тероризували Лондон. Проте створення ЄС практично зняло питання кордону між Ірландією та Північною Ірландією. У разі виходу Великобританії з ЄС це питання актуалізується.

Рис. 7. Результати опитування «Чи підтримали би Ви або виступили проти проведення референдуму щодо членства у ЄС вашої країни?», 2017р., %

Джерело:[4]

Іншим важливим моментом є Шотландія. Там неодноразово протягом останнього часу піднімалось питання про незалежність. Лідери Шотландії робили заяви про те, що вони не хочуть лишати ЄС. Власне результати референдуму про вихід Великобританії з ЄС продемонстрували, що а ні в Північній Ірландії, а ні в Шотландії ідею виходу з ЄС більшість не підтримує. Отже внутрішній супротив в цих двох складових Великобританії буде доволі суттєвий.

Крім того і в самій Англії супротивників Brexit також достатньо. Адже крім відносної політичної стабільності на Європейському Континенті, створення ЄС сприяло ще й економічному розвитку. Для історично задіяної у міжнародних торговельних процесах Великобританії наявність митного союзу в рамках ЄС грало доволі вагомому роль. Вихід з ЄС без наявності угоди, призведе до того, що ЄС до Великобританії буде застосовувати такий саме торговельний режим, як і до інших членів СОТ, з якими у них нема торговельних угод (як з Україною). А враховуючи, що за підсумками десяти місяців 2018

року 46 % експорту товарів з Великобританії йшло до інших 27 країн-членів ЄС (при цьому частка цих країн в імпорті товарів складала 53 %), втрати в торгівлі можуть бути доволі суттєвими.

Висновки. Щодо ЄС, то для нього втрата другої економіки матиме негативні наслідки. І справа не лише в економіці. Прецедент виходу з ЄС (вихід Гренландії ще в 1985 році навряд чи є показовим) створює негативний імідж усьому «проекту ЄС». Хоча реагувати на цей приклад не особливо варто насамперед Україні. Адже тут ситуація подібна до першості будь якої країни з футболу. Чи мріє команда першої ліги бути в другій? Звичайно ні. Так і певним колам Великобританії не хочеться бути в союзі, який, на їх думку, їх обмежує. А чи мріє команда третьої ліги, мабуть що так, щоб потім бути в першій лізі. Ось і Україні, для того, щоб бути в першій лізі треба для початку бути в другій. Тобто досягти рівня ЄС, а потім, вже, на жаль, в довгостроковій перспективі, думати про щось більш високе.

А на завершення цієї саги про Brexit хочеться згадати початкові слова знаменитого монологу Гамлета в однойменній п'єсі Вільяма Шекспіра: «to be or not to be», але у іншій трактовці, більш притаманній сьогоднішньому - «to BrExit or not to BrExit»...

Література:

1. Співак, І.В.(2016). BREXIT: поточна ситуація та очікування. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Міжнародні економічні відносини»*, №19, 141-145.
2. Бабынина Л.О.(2016). Значение Brexit для Европейского Союза. *Современная Европа*, №4, 21-33.
3. Хлебников И.Е.(2017). BREXIT: предпосылки, факторы и перспективы. *Вестник РУДН. Серия: Политология*, Vol. 19, No. 2, 161-173.

4. Post-Brexit, Europeans More Favorable Toward EU. Retrieved from <https://www.pewresearch.org/global/2017/06/15/most-europeans-judge-brexit-as-bad-for-eu-and-uk/>
5. IPSOS MORI. Political Monitor. Retrieved from <https://www.ipsos.com/ipsos-mori/en-uk/political-monitor-archive>
6. Statistics on UK-EU trade. Briefing paper (2019), №7851. Retrieved from: <http://intranet.parliament.uk/commons-library>
7. Thomas Sampson, Swati Dhingra, Gianmarco Ottaviano and John Van Reenen. 'Economists for Brexit: A Critique' Brexit. Briefing Paper No. 6, Centre for Economic Performance, LSE, <http://cep.lse.ac.uk/pubs/download/brexit06.pdf>
8. John Van Reenen. Brexit's Long-Run Effects on the U.K. Economy, Massachusetts Institute of Technology, <https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/2017/02/brexit-long-run-effects-john-van-reenen.pdf>
9. Swati Dhingra, Gianmarco Ottaviano and Thomas Sampson. Britain's future in Europe, London School of Economics, https://www.parisschoolofeconomics.eu/docs/koenig-pamina/brexitwriteup_dhingra.pdf

References:

1. Spivak, I.V. (2016). BREXIT: potochna sytuatsiia ta ochikuvannia. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu*. Seriiia «Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny», №19, 141-145.
2. Babynina L.O.(2016). Znachenie Brexit dlja Evropejskogo Sojuza. *Sovremennaja Evropa*, №4, 21-33.
3. Hlebnikov I.E.(2017). BREXIT: predposylki, faktory i perspektivy. *Vestnik RUDN. Serija: Politologija*, Vol. 19, No. 2 , 161-173
4. Post-Brexit, Europeans More Favorable Toward EU. Retrieved from <https://www.pewresearch.org/global/2017/06/15/most-europeans-judge-brexit-as-bad-for-eu-and-uk/>

5. IPSOS MORI. Political Monitor. Retrieved from <https://www.ipsos.com/ipsos-mori/en-uk/political-monitor-archive>
6. Statistics on UK-EU trade. Briefing paper (2019), №7851. Retrieved from: <http://intranet.parliament.uk/commons-library>
7. Thomas Sampson, Swati Dhingra, Gianmarco Ottaviano and John Van Reenen. 'Economists for Brexit: A Critique' Brexit. Briefing Paper No. 6, Centre for Economic Performance, LSE, <http://cep.lse.ac.uk/pubs/download/brexit06.pdf>
8. John Van Reenen. Brexit's Long-Run Effects on the U.K. Economy, Massachusetts Institute of Technology, <https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/2017/02/brexits-long-run-effects-john-van-reenen.pdf>
9. Swati Dhingra, Gianmarco Ottaviano and Thomas Sampson. Britain's future in Europe, London School of Economics, https://www.parisschoolofeconomics.eu/docs/koenig-pamina/brexitwriteup_dhingra.pdf

Citation: N. Miedviedkova, I. Us. (2019). The influence of brexit on the fate of the project «United Europe». Innovative Solutions in Modern Science. 6(33). doi: 10.26886/2414-634X.6(33)2019.2

Copyright: © N. Miedviedkova, I. Us. 2019. This is an openaccess article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (CC BY). The use, distribution or reproduction in other forums is permitted, provided the original author(s) or licensor are credited and that the original publication in this journal is cited, in accordance with accepted academic practice. No use, distribution or reproduction is permitted which does not comply with these terms.